

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Uw brief van	Ons kenmerk	Contactpersoon	Zoetermeer
	DCE/03/7635		2 april 2003
Onderwerp		Doorkiesnummer	
Bijdrage aan Archeologisch Dienstencentrum			

1. Inleiding

In deze brief informeer ik u over mijn besluit bij te dragen aan het Archeologisch Dienstencentrum (ADC). Het gaat om [het kwijtschelden van enkele vorderingen van het ministerie van OCenW op het ADC, alsmede het deelnemen in het kapitaal van het ADC nadat de stichting tot een vennootschap is omgevormd](#).

In 2001 heeft mijn voorganger u in zijn brief d.d. 5 januari (DCE/00/50644) reeds uitvoerig geïnformeerd over de voorgeschiedenis en zijn voornemen om aan het ADC onder voorwaarden een financiële bijdrage te verlenen¹. Aansluitend zijn er door de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen vragen gesteld, waarop in april van dat jaar schriftelijk is geantwoord², met een aanvulling in een brief van juli 2001³.

In de brief van januari 2001 heeft mijn voorganger aan zijn voornemen uitdrukkelijk voorwaarden verbonden. Ook ik stel aan een bijdrage aan het ADC deze voorwaarden. Deze komen er op neer dat de omstandigheden aanwezig moeten zijn, resp. moeten worden gecreëerd opdat het ADC uitzicht heeft op een rendabele bedrijfsvoering. Nu aan deze voorwaarden is voldaan, is het moment gekomen het voornemen uit januari 2001 nader te concretiseren.

---

¹ Kamerstukken II 2000/01, 27577 Nr. 1

² Kamerstukken II 2000/01, 27577 Nr. 2

³ Kamerstukken II 2000/01, 27577 Nr. 3

Hieronder licht ik dat toe.

2. Ontwikkelingen in 2001 en 2002

Ondanks een bescheiden positief bedrijfsresultaat (€0,422 mln.) leed het ADC in 2001 substantieel verlies: bijna €0,5 mln. Hoge personeels- en rentelasten en een noodzakelijke bijdrage aan de reorganisatievoorziening zijn daar met name debet aan. Het ADC sloot 2001 af met een negatief eigen vermogen van ruim €1,5 mln.⁴

Het ADC heeft in 2002, evenals in de twee jaren daarvoor, de aflossing aan de Nederlandse Waterschapsbank (NWB) ad €0,454 mln. niet zelf kunnen opbrengen, waarna mijn ministerie deze aflossing, onder de aan de NWB afgegeven garantie, heeft overgenomen. Ook in 2003 zal het ADC niet in staat zijn deze lening af te lossen. De totale vordering van mijn ministerie op het ADC zal hierdoor oplopen tot ca €1,843 mln. (aflossingen en rente). De inbaarheid van deze vordering is nihil. Al met al een situatie die tot een financiële herstructurering noopt, wil een deconfiture van het ADC worden voorkomen, met alle gevolgen van dien.

3. Rendabele bedrijfsvoering

Het ADC is er vanaf het begin op gewezen dat een herstructurering alleen zinvol is, indien kan worden onderbouwd dat het ADC na herstructurering tot een rendabele bedrijfsvoering kan komen. Daartoe dienden minimaal de vier, in de brief uit januari 2001 genoemde belemmeringen te worden weggenomen. Dit betrof: 1), een averechts werkende raamovereenkomst met de ROB 2) een niet-passende kostenstructuur, 3) het uitblijven van effectieve marktwerking en 4) het ontbreken van eigen vermogen

De betrekkingen met de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB) konden in het kader van het ingevoerde interim beleid worden genormaliseerd tot een gewone zakelijke relatie. Dit betekent dat het ADC nu ook diensten mag aanbieden aan andere vergunninghouders dan de vergunninghouder ROB. Hiermee is de belemmering van de averechts werkende raamovereenkomst tussen ROB en het ADC komen te vervallen.

In de herstructureringsoperatie is een groot deel van de kosten verlaagd en geflexibiliseerd. De overeenstemming per eind 2002 tussen directie en personeel over een nieuwe CAO, beter passend bij de kostenstructuur, draagt daar in belangrijke mate aan bij.

Het businessplan van het ADC geeft het vertrouwen dat na voltooiing van de ingezette (kosten)herstructurering een levensvatbare onderneming ontstaat, ook in geval van wat gematigder omzetprognoses.

Het ontkoppelen van de vaste/exclusieve relatie met de ROB in het kader van het interim-beleid zal op korte termijn voor het ADC een enigszins drukkend effect

---

⁴ Hierin is verdisconteerd een gecreëerde herwaarderingsreserve ad ca €0,3 mln. betreffende het bedrijfspand aan de Vanadiumweg. In het licht van de voorgenomen verkoop is de boekwaarde, onder vorming van genoemde reserve, opgetrokken tot de getaxeerde verkoopwaarde.

hebben op de omzetverwachting (enige teruggang in 2002-2003). Immers, de ROB kan opdrachten nu ook gunnen aan andere uitvoerders dan het ADC. Op de lange termijn is deze ontkoppeling echter profijtelijk. Immers, het ADC is voor opdrachten niet langer afhankelijk van de vergunninghouder ROB en kan zijn diensten ook aanbieden aan andere vergunninghouders. De implementatie van het Verdrag van Valletta in nationale wetgeving ⁵ zal daarna nieuwe impulsen voor de marktontwikkeling moeten geven. Deze impulsen zouden moeten resulteren in gematigde stijging van omzet met ingang van 2004, volledig doorwerkend in 2005.

De financiële paragrafen van het businessplan zijn door een extern bureau beoordeeld. Dit bureau heeft mij tevens geadviseerd met betrekking tot aard en omvang van een noodzakelijke doch ook afdoende éénmalige financiële herstructurering. Daarbij is gekeken vanuit een liquiditeits- en solvabiliteitsoogpunt. Door de voorgestelde financiële herstructurering, wordt voldoende nieuw eigen vermogen gecreëerd om ook tot op zekere hoogte tegenvallers op te kunnen vangen. Op basis van de herstructurering en de vooruitzichten voor het ADC bestaat zicht op een rendabele bedrijfsvoering.

Hiermee zijn alle belemmeringen om tot subsidieverlening over te gaan weggenomen.

5. De financiële herstructurering

Met betrekking tot de financiële herstructurering heb ik de adviezen van de externe deskundigen overgenomen. De elementen van de voorgestelde, door mij onderschreven financiële herstructurering zijn de volgende:

OCenW zal haar vordering op het ADC ad €1,843 mln. kwijtschelden.
OCenW zal voor €0,3 mln. deelnemen in het kapitaal van het ADC, dat daartoe zal worden omgevormd tot een NV, met de Staat als enig aandeelhouder ⁶.

De bijdrage van overheidswege aan deze herstructurering komt uit op €2,143 mln. en blijft daarbij ruimschoots onder het bedrag dat mijn voorganger in zijn brief van begin 2001 aan u als maximum had genoemd (f 8,5 mln. ofwel ca €3,9 mln.).

De financiële herstructurering is door de externe adviseurs als toereikend beschouwd. Toereikend in die zin, dat ook in geval van het niet uit te sluiten scenario van wat tegenvallende ontwikkelingen, de organisatie levensvatbaar blijft. Dit impliceert dat de bijdrage van de Staat aan een financiële herstructurering van het ADC éénmalig is. Mijn perceptie dat de bijdrage van OCenW ook

---

⁵ Een wetsontwerp ter zake is in voorbereiding

⁶ Naast de opgravingactiviteiten, heeft de huidige stichting ADC reeds twee vennootschappen (waarvan één in oprichting), waarin activiteiten (zullen) worden ontwikkeld op gebied van advisering en detachering. Bij de vorming van de NV zullen de opgravingactiviteiten (nu de kern van de stichting) "doorzakken" in een BV, als werkmaatschappij van de NV, die daarmee enkel een holdingmaatschappij wordt van drie verder in principe zelfstandig en onafhankelijk opererende werkmaatschappijen, waarvan het opgravingbedrijf de grootste is.

bezien kan worden in het licht van de verzelfstandiging, onderschrijft dit éénmalig karakter van deze bijdrage. De bijdrage is op 10 oktober 2002 aangemeld bij de Europese Commissie. Na informeel overleg met de Europese Commissie heb ik op 16 december 2002 besloten om de aanmelding in te trekken.

6. Ten slotte

Bij mijn overwegingen heb ik mij primair laten leiden door het publiek belang. Zonder een financiële herstructurering ligt een deconfiture van het ADC in het verschiet. Dit zou mijns inziens een niet te compenseren verlies van opgravingcapaciteit betekenen, met name ten behoeve van grootschalige, hoogwaardige opgravingprojecten. Dit zou dan onherroepelijk leiden tot verlies van waardevol cultureel, i.c. archeologisch erfgoed, wat ik met kracht probeer te voorkomen. Ik verwijs hierbij ook naar de brief van mijn voorganger d.d. 5 januari 2001 aan uw Kamer.

De financiële herstructurering is feitelijk niet meer dan het alsnog ten goede "corrigeren" van de wijze van verzelfstandiging. Dit, in combinatie met het publieke belang, is voor mij doorslaggevend geweest de bezwaren van enkele bedrijven tegen een, in hun ogen "ingreep in de concurrentieverhoudingen" niet te honoreren door, in dat geval, af te zien van een bijdrage aan het ADC.

De bijdrage aan het ADC impliceert niet dat het ADC zal worden beschouwd als een beleidsdeelneming. Behoudens het publieke belang van behoud van ons archeologisch erfgoed (dat in geval van deconfiture in gevaar zou komen), heeft deze deelneming geen enkele functie vanuit beleidsoogpunt, dat er immers mede op gericht is meer liberalisering en marktwerking in de opgravingbranche te bewerkstelligen. Er is dus geen noodzaak, noch wenselijkheid om de uitvoering van archeologische opgravingen weer binnen de rijksoverheid te doen realiseren, hetgeen mijn voorganger in zijn brief van januari 2001 en in de beantwoording d.d. 25 april 2001 van schriftelijke vragen al eerder uitvoerig heeft beargumenteerd. De deelneming in het ADC is dan ook uitsluitend door de situatie bepaald, waarbij als zodanig nimmer het verwerven van inkomsten is beoogd.

Bij de uitwerking zal de reeds nauwe samenwerking op dit dossier met het Ministerie van Financiën worden voortgezet. Het Ministerie van Financiën zal het beheer over deze deelneming gaan voeren.

Ter afsluiting herhaal ik mijn voornemen om, indien en zodra mogelijk en verantwoord, de Staat zijn belang in het ADC weer zal afstoten, waarmee het tijdelijke karakter van deze deelneming nogmaals wordt onderstreept.

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen,

(mr. drs. C.H.J. van Leeuwen)